

jeno napredno petje, tam bodo te domače skladbe z veseljem pozdravljali, kajti ni dvomiti, da bi lepo predavani napevi ne priljubili se pevcem in poslušalcem.

Šolske novice.

„O telesni kazni v šoli“ posvetovalo se je »pedagogijsko društvo na Dunaji« in po dolgi razpravi sprejeli so z vsemi glasovi zoper 4 naslednje točke: 1. Telesne kazni so potrebne in naj se izvršujejo, a le pri dečkih. 2. Take kazni se ne smejo sploh za vse rabiti, ampak rabé naj se le tam, kjer opominovanje in svarjenje nič ne pomaga, in pri pregreških zoper čudorednost. 3. Otroci, pri katerih telesne kazni ne pomagajo, imajo se izročiti v posebne zavode za poboljšanje. 4. Učiteljem naj se daje postavna obramba, kadar izpeljujejo svoj posel, kakor se to godi pri drugih uradnikih.

Občni zbor „deutscher Schulverein“ je bil na Dunaji 13. febr. 1881. Predsedoval mu je dr. Weitlof, zahvalil se je navzočim za njih obilno vdeleževanje, rekel je, da se društvo varuje vsake politike, da so pri društvu učenjaki, dostojanstveniki izmed vojakov, sloveči državniki in nemški duhovni. Potem pravi, da od vseh krajev zahvalna pisma dobivajo, med drugim se glasi dopis iz južnih Tirolcev: da otroci in stariši za nemški »Schulverein« vsaki dan molijo in njemu blagoslova od Boga prosijo. A dosihmal je pa še le podlaga za prihodnje delovanje postavil, 30—40.000 gl., ki so sedaj na razpolaganje, ne zadostuje; treba je vsako leto nad 100.000 gl. Konečno pravi, da bodeta Hans Richter in Hans pl. Bülov napravila velik koncert, in da je prvo volilo prišlo iz Trsta na korist društvu. Dr. Rudolf Maresch je poročal o gospodarenji z denarji in dr. Viktor pl. Kravs o ustanovih oziroma podpori šolam. Državni poslanec Adolf Wiesenburg je poročal o nadzorovalnem svetu in prosil odobrenja za društveno gospodarstvo, ki je bilo v redu. Govoril je še dr. Kopp ter vošil društvu razširjenja, a perovodja Pernstoffer je poročal o osnovi novih pravil, katerim je poglavitna točka, da se imajo razen osrednega vodstva na Dunaji osnovati skupine po krajih (Ortsgruppen). Govorili so še za lasten organ, in o odseku, ki ima agitirati za razširjenje društva. Volili so potem za prvomestnika dr. Weitlofa in 24 odbornikov. V nadzorovalen svet (Aufsichtsrath) jih je voljenih pet, in v odborno sodnijo zopet pet udov. — Med temi so imena n. p. dr. Adolf Promber, Jurij pl. Schönerer, Adolf Wiesenburg, dr. Gros i. dr., katera je slišati vselej takrat, kadar gre za nagažanje konservativni in federalistični stranki, in kadar se hlinijo, kakor da bili Nemci vznemirjeni. Tedaj v državnem zboru in v Schulverein-u jedne in iste osebe, tam vladi sitnosti napravljajo, tukaj pa za zatirano (?) nemštvo agitirajo, dasiravno so med njimi tudi lahko taki, ki ne mislijo na zdražbe in nemir med narodi. Nemci zgubljajo tal na južnih Tirolcih in na Ogerskem; a pri nas so pri »Schulvereinu« le taki, kateri so v prvi vrsti germanizatorji, pri nas Nemcev nihče ne zatira, nemščina ni nikjer v nevarnosti, pač pa ošabnost in napuh nekaterih, ki se za nemštvo skrivajo. — Na Tirolcih molijo za nemški »Schulverein«, pri nas na Kranjskem imamo tudi nekje — v Sorici poslovenjene Tirolce, ti so letos ravno v veliki stiski, ker so pogoreli, kaj dobro bi bilo, ko bi se nemški »Schulverein« vsaj otrok teh pogorelcev spomnil, in tu bi res dobro delo storil; ako pa pri nas skrbi za to, da se domačini odrivajo, tujcem pa prednost daje, potem ga Slovenci ne moremo blagoslovljati.

Škole u Crnojgори. Cetinjska varoška škola opravljena je iznova i sada je tako liepo uređena, da će služiti na diku Crnojgори. Škola je dovršena 1. novembra, a predavanja su u njoj odpočela 3. novembra. U 1. i 2. razredu učitelj je protodjакon Filip Radičević, u 3. i 4. Simo Martinović. U školu se upisalo do 120 djece iz cetinjskog okruga, koja sa neopisivom radošću redovno polaze školu. — Glavna školska uprava poslala je u Podgoricu dvie valjane učiteljice Milicu i Persidu Ilić, da otvore djevojačku školu, u koju će se primati sve hrišćanske djevojčice, koje budu željele, da izučavaju srbsku školu i ženski rad. Osim te djevojačke škole postoji u Podgorici i osnovna muška škola sa četiri razreda i dva učitelja za pravoslavnu djecu. Za većinu djece turskog stanovništva poslan je u Podgoricu naročiti učitelj Dušan Brkanović. — Izišla je na Cetinju u tamošnjoj državnoj štampariji »Druga čitanka za II. razred osnovnijih škola«. Istu je sastavio nadzornik škola g. Stevo Čuturilo.

Povišanje učiteljske plaće v Srbiji. O tem nam objavlja »Rodoljub« sledeće: »U Srbiji je vlada iznela predlog pred narodnu skupštinu o povišici i stalnom uređenju plate učitelja osnovnih škola. U vladinom je predlogu, da od sad bude 7 klasa (dozdaj jih je bilo 10), po kome bi prva klasa imala 2000 dinara (po naše oko 920 goldinarjev), a sedma 800 dinara (oko 370 gold. avst. vrednosti), a privremenim (nestalnim, začasnim) učiteljima bila bi plata 600 dinara (280 gold.). Taj je predlog upućen jednom odboru, koji ga je znatno preinačio (predrugao), no ministar prosvete je izjavio, da tako promenjen predlog ne može nikako primiti i ako na tom ostane, da će on trgnuti predlog natrag. Medjutim se zaključio, da se i odborski predlog štampa (natisne) i tako se rasprava odloži, dok se i odborski predlog ne štampa. — Zaista (resnično) je već krajnje vreme, da se i tamo učiteljske plate poprave i da se narodnim učiteljima osigura (vtrdi) stalnost, da se ne moraju ma čijom voljom i ma zašto svaki čas premeštati, kao što je to do sad bilo. Ako koji zasluđuje kazan, može se on i drukčije kazniti, a ne premeštanjem, jer se tim načinom kazne u neku ruku i drugi, koji nikako ne zasluđuju kazne. Samo ako se učitelji dobro materijalno osiguraju i ako jim se zajamči, da se bez svoje volje ne mogu premeštati, onda će Srbija dobiti valjane i vredne učitelje, od kojih najviše zavisi narodna prosveta a po tom i materijalan napredak. (Pametna beseda na pravem mestu! Opomnja vred.) Nadamo se, da narodna skupština neće hteti biti manji prijatelj svojim učiteljima i školi, nego vlada.«

Bugarska. Na ženskom gimnaziju u Sofiji postala je naša zemljakinja, učiteljica zagrebačke više djevojačke škole, ravnateljicom. Kako je čitateljem poznato, dobila je početkom školske godine pomenuta učiteljica dopust na godinu dana, da se uzmogne za toga vremena ili priljubiti bugarskoj ženskoj mladeži ili se vratiti na svoje mjesto. Nu sposobnosti gospodjice Klotilde Cvetišićeve u Bugarskoj liepu se uvažuju, gdje joj se povjerava ravnanje zemaljskog zavoda — ženskoga gimnazija — i tako moramo biti pripravnici, da nam se pomenuta učiteljica na višu djevojačku učionu vratiti neće. Nam nije to ništa neobično, što praktični Bugari toli znameniti zavod povjeravaju ženskoj; jer naobražena žena domisliti će se brzo i lahko mnogim kojekakvim potrebicam i lahko snaći u kojekakvih prilikah u kojih se mužkarac uzvrti kao piškor u loncu. Poznavajući njenu revnost i spretnost osvjedočeni smo, da će ona moći, bude li joj od poglavarstva pripomoći, uvažanja i poticaja, pokrenuti taj zavod pravom kolotečinom: da bude obrazovalište za uzvišeno zvanje žensko. Mi se čvrsto nadamo, da će

se u tom zavodu, kojim je uzela ravnati g. K. Cv. polagati prije svega temelj budućim dobrim suprugam, majkam i kućanicam bugarskoga naroda.

Kako nam je znano, gospodjica u svom plemenitom nastojanju i vrlo krasno napreduje, jer sviestni i za napredak ženske mladeži oduševljeni poglavari njezine predloge uvažuju i izvode, a ovo liepo susretanje naravno da njezinu i onako veliku revnost jošte pomnožava. Zato nije čudo, da ona već pomislija na to, kako da se ustroji u Sofiji društvo za podporu ženske mladeži. U to ime predstavljali so ruski vojnički častnici, a i naša gospodjica je tudie sudjelovala svojim zvonkim glasom, kojim je umila i Zagrebčanom po koj časak zasladiti, te je tako čisti dohodak ove zabave navrnula ženskomu gimnaziju. Jedan se je dio pomenutih novaca upotriebio za nabavljenje učevnih sredstva, a preostalo kao glavnica za podporu siromašne ženske mladeži. Gospodjica, koja je liepo glasbeno naobražena, znati će ovim načinom još mnogo korist pribaviti siromašnoj ženskoj mladeži; nu znati će ona sigurno za koju godinu i onakvimi školskim izložbami, kako se to čini na zagrebačkoj višoj djevojačkoj učionj, položiti dobar temelj glavnicj u toli plemenitu svrhu.

Nije samo to, na što gospodična pomislija, rada bi ona, da se obogati zavodska knjižnica, pa već smislija način, kako da knjižnica bez novaca dodje do knjiga. Naša književna društva jamačno će se rado gospodjici odazvati, ako se u tu plemenitu svrhu na njih molbom obrati; a moći će takovim načinom lasno i kod ostale slavenske braće uspjeti.

2. prošloga mjeseca obdržavali su se izpiti na pomenutom gimnaziju. Izpiti nisu javni, nego ravnatelj, odnosno ravnateljica, prisustvuje izpitom, kako na koj sat prispieva.

Generalnim školskim inspektorom u Bugarskoj je Stojanov, muž upravo znanstveno naobražen, koj je polazio sveučilište pražko; on je i u ono tužno vrieme ustanka radio na književnom polju. On bijaše prije profesorom gimnazije u Vlaškoj, govori više jezika: hrvatski, francezki, njemački, česki, vlaški, turski i — razumiye se — bugarski. G. Stojanov je školski poglavar, komu nemanjka ni koje svojstvo, da razpozna revna i sposobna učitelja, a takova u velike cieni, njegov rad pohvalno priznaje, te ovako na uztrajnost potiče; svagdje, a osobito pred djecom izkazuje učitelju najveće počitanje, te mu se na trudu i liepu uspjehu srdačno zahvaljuje. Naravno je, da ovakov poglavar, koji iskrenu volju i prave sposobnosti i uspjehe uvažavati znade i hoće, učitelja na rad potiče, da što više, ovakov poglavar usrećuje učitelje i djecu. Uz ovakova poglavara moći će domišljata glavica gospodjice Klotilde Cvetišićeve ženskim gimnazijem blagoslovno upravljati, te se — kako se čvrsto nadamo — kao Hrvatica ondje liepo ponieti.

(Hrvatski učitelj.)

D o p i s i.

Iz Novega mesta. V novomeškem šolskem okraji bodo drugi šolski tečaj učitelji imeli lokalne konference, in sicer v Novem mestu, v Trebnem, v Žužemberku in v Toplicah z učitelji okolic teh krajev, pri katerih se bodo razpravljale posebno pedagogične reči, potem tudi didaktika, kmetijstvo za šole na deželi i. dr.

Iz Ljubljane. 7. aprila t. l. bode imel odbor slov. učiteljskega društva ob navadni uri popoldne sejo, h kateri uljudno vabi vse g. g. odbornike društveno predsedništvo.